

forskning måste ske på lokal nivå eftersom traditionell kunskap är platsbunden.

Dássálas ovdanahttin³

Kombinationen av modern och traditionell kunskap

Vårt mål är att forska om vår egen kultur om hur vi kan nå en hållbar livsstil och hög livskvalité genom att förenkla livet istället för att öka kostnaderna.

Vi tar både modern och traditionell kunskap på allvar och ska använda oss av de bästa erfarenheterna för att vidareutvecklas.

En hållbar utveckling bygger på en meningsfull balans mellan traditionell och modern kunskap. Om framgångsrik teknik används inom ramen för våra värderingar kommer den inte att förstöra livsmiljön eller vår hälsa – vilket i många fall görs idag.

³ *Balanserad utveckling*

och samarbete med djur och natur (vädret, klimatet, årstid, resurser)); Samarbete mellan människor (sammanslagning, byföretagsstruktur inom renskötseln mm); Relation till årstider – rytmen i nyttjandet av naturen i relation till årstiderna

- **Hálddaseapmi (Förvaltning):** metoder om naturresursförvaltningen

Delmål Balanserad Utveckling:

Energia ja golggaheapmi (Energi och transport): *Sametinget ska bidra till och underlätta minskning av energiberoende livsstil och energiberoende näringar genom att*

- kräva t.ex. försiktig användning av motorfordon; användning av miljöbättre bränsle, m.m
- stödja initiativ som minskar sårbarheten av människan och naturen i Sápmi; t.ex. inrättandet och nyttjandet av småskaliga förnyelsebara energikällor
- realisera minskning av elanvändning på Sametingets kontor
- se över resvanor bland Sametingets anställda (t.ex. val av transportmedel, hotellval)
- sätta standarder ang. inköp av material för Sametingets kontor (t.ex. krav och rättvismärkt mat, FSC certifierade träprodukter, miljömärkta pappersprodukter m.m)

Biebmu (Mat): *Sametinget ska uppmuntra till att*

- främja utvecklingen av samisk matproduktion, vidareförädling (både kvantitet och mångfald)

- öka användningen av årstidanpassad och naturlig mat (t ex slow food)
- motstå genetiskt förändrade varor
- inköp av matvaror som inte kan produceras i Sápmi ska vara ekologiskt producerade och rättvisemärkta

Ealáhusat (Näringar): *Sametinget ska främja och uppmuntra vidareutvecklingen av*

- en mångfald av småskaliga hållbara samiska företag
- samisk forskning och deltagandet i existerande forskning om t ex vidareutveckling av renskötseln (beredskap för möjliga klimatförändringar, miljöbättre alternativ inom renskötseln verksamhet, utveckling av adaptiva förvaltningsmodeller)

Dearvalasvuotta (Hälsa): *Sametinget ska satsa på och stödja en bra arbetsmiljö för vår fysiska och psykiska hälsa.*

Oahppan (Lärandet): *Sametinget ska verka för att läroplaner och skolplaner tar hänsyn till vår traditionella kunskap och till Sametingets miljösyn.*

Dássálas (Jämställdhet/Jämlikhet):

Sametinget ska aktivt medverka till att alla samer är behandlade som jämlika oavsett ålder, sysselsättning, bostadsort eller kön. Sametinget hänvisar därutöver till sitt jämställdhetsprogram.

Hálddaseapmi (Förvaltning): *Sametinget ska byta erfarenheter med andra urfolk angående metoder kring naturresursförvaltning.*

